

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetni helyben a szerktő 's kiadó tulajdonosnál uri utca 453-dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetik 's pontosan közölfetik.

Teljes számú példányokkal még szolgálhatunk lapjainkból. Ezt válaszul több rendü tudakozásra' Ezek elfogyta után csupán azon számtól kezdve küldhetjük meg azokat, melynek nyomtatásakor a. A' JELENKOR és TARSALKODÓ szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: erdélyi országgyűlés nevezetes végzése; Gaj hírlapját eltöltja ő fels. az illir melléknév-viseléstől; alapítvány; Wesselényi és Kossuth. IV. gr. Széchenyi Istvántól; budapesti napló: válasz Török urnak; irodalmi ujdonságok; Vieuxtemps és színházi krónika; pesti gyermekkorházat illető adakozások; népkönyvkiadó társulat; a bécsi tud. egyetemen 1842ben koszorúzott orvostanár hazánkfiai; Békésmegye közgyűlése (a' botoztatást eltörli nagyobb részben 'sat. Eger városi tisztújítás; Tata-tóvárosi némelly jámbor ohajtások. Spanyolország. A' kormány a' sajtót korlátozni szándékozik; Espartero nyilatkozata a' nemzetörséghez. Anglia. Adatok az angol-francia ingerültségről; O'Connell új évi kívánata. Franciaország. Ellenzéki mozgalmak; a' válasz-felirat szerkesztésére Dumon bízott meg. Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

Erd. országgyűlési nevezetes végzés az Unio tárgyában. Jan. 16-ki országos ülésben alsóféhéri követ, Kemény Dénes' b. indítványára — nemszólván ellene senki — határozatott, hogy a' közigazgatási ügyekben munkáló rendszeres biztosságknak kötelességévé tétessék, miszerint a' Magyarországi egysülés tervét minden egyéb tárgy előtt dolgozza ki, hogy a' törvényhatóságoknak módja legyen e' tárgyban részleies utasítást adni jövő országgyűlésen tárgyalás alá vétethetés végett. A' folyó országgyűlésre nézve alázatosan megkérendik a' KK. ő fgét, hogy mindaddig, míg a' függőben levő nevezetes tárgyak, jelesen systematica deputatio, magyar nyelv, országos muzeum, nemzeti színház, országgyűlési terem és a' szemelvények iránt alkotott törvényjavaslatok törvényezikké nem válnak, az országgyűlés berekesztése idejét kegyesen meghosszabbítani méltóztassék. E. H.

Erdélyi püspök Kovács Miklós ő nmlga az erdélyi országos muzeumra 5000 pftot ajánlott.

A' zagrabi német politikai lap legnagyobb örömmel jelenti, mikép ő es. 's ap. kir. föls. Gaj horvát nyelvű ujságát az „illir” melléknév viseléstől legk. eltöltani méltóztatott. Ennek minden buzgó hazafi méltán örvendhet, mintán reménylhetni, hogy ezen legf. intézkedés az ugynevezett illir párt heves vérért kissé meg fogja hűteni.

Wesselényi és Kossuth.

IV.

Wesselényivel, mint mondám, nemcsak barátsági láncolat, de politikai hit is kapcsol össze. Midőn azonban az érintett láncolat részemről legalább soha nem gyengült, politikai hitem azon arányban ágazott az ő politikai vallásától el, a' millyben mindinkább és inkább kimutatá ezer szövevényei és bonyodalmai között az udvar, hogy szándoka csakugyan szilárd volna: „magyar népével mind alkotvány mind nemzetiség tekintetében kibékülni.” Miszerint természetes, hogy Wesselényinek modora nekem többé nem tetszhetett, mely felette helyes volt ugyan o'ly kormány szemközt, mely „nem akart,” és ekkép tökéletesen jó igazunkban valánk; ámde napról napra gyakorlat nélkülibb 's ekkép visszásb lön o'ly kormány átellenében, mely nem azért nem állott márul holnapra hű magyarjának, 's megengedem, legigazságosb követelésire, mert „nem akart,” hanem mert illy mütételnek teljesítése minden helyzetek közt, és ekkép annál inkább közbirodalmi szövevényinkben, sokkal könnyebben van kimondva és követelve, mint teljesítve; és e' szerint „jó igazunk,” melyre sarkalhatnók hangosb és nem annyira válogatott szavakkal is követelésinket, háttérben részint nem létezett többé, részint napról napra kisebb pontra olvadt.

'S most kérde minden elfogulatlantól, ki egy kissé mélyebben tud a' dolgok szövevényibe hatni, mint angol monda szerint az, ki mindig a' kérdésnek csak felét bírja felfogni, és ki egyéb iránt nem néz, egyedül vármegyei vagy legfeljebb magyarországi ablakon ki, onnan az egész világrul nagy bölesen itélgetvén, de ki előtt az ausztriai közbirodalomnak szövevényei is ismértesek és kinek keblében elég igazságszeretet is él, kellőleg méltányolni: milly felette bokros mű, o'ly annyira sok águ és sok színű körülmények közt, mint a' mennyiek a' közbirodalomban összefolyanak, sőt néha ellenkezésbe is jönnek, a' gyeplőt úgy tartani, hogy abban hibát senki ne találhasson — mire nálunk most de szinte még nem egy kiespott iskolás is o'ly azért hajlant — kérdem, az, ki csak egy kissé van így felkészülve, mint érintém, 's több, mint daczos, házsártos, akadékoskodó, vagy minden életgyakorlat nélküli zugjogász, ugyan mondhatja é, hogy az utolsó tizenhét év leforgása alatt nemzetalakulási vágyaink iránt rosz akaratot mutatott volna az udvar? vagy nem lesz é kénytelen megvallani, hogy tán azért történt a' lefolyt utolsó tizenhét évben o'ly kevés 's csak o'ly kis vonásu, mert a' helyett, hogy udvarának hajlamát, becsületes szándokát ildomilag jól használta, 's ében ugyan de elfogultlan 's nyájas kedvellyel annak elibe is jött volna a' magyar, e' helyett kolomposaitul és kivált Wesselényi iskolájátul felhevítve, jobbadán azon intractabilis különöznek ölté magára és viselte szerepét, ki, mint a' mese tarlja, szörzálhasogató prókatorilag mindig morgott, mindig harapós volt, bár verték bilincsbe, bár vittek számára legizletesb edelt, míg természetesen — minthogy soha nem volt benne köszönet — elvégre saját tehetetlen sorsára hagyák őt.

Nekem e' modor nem tetszhetett, mondom, mert czélom: siker volt, siker hazánknak előmenetelét, feldicsőítését tekintve; illyest pedig mik'p remélheték o'ly eljárás következtében elérhetni, mely ingerlő léte által meg nem szünő fagyos vizet öntött udvarunk jó szándokára, melyet itéletem szerint sokkal ildomosb, sokkal bölcsebb lett volna lehetőleg ápolni és érlelni, 's az ebbeli jó szándokot kitelhető minden módon segíteni elő.

Mind errül azonban hallgaték, mint sir. És pedig, mert tudom, mivel tartozom a' barátság szent érzetének. Wesselényi megromtotta egész politikai pályámat; és miután több mint husz éve, hogy úgy szólván egyedül Magyarország lebeg lelkeim előtt, mondhatom, megromtá élttem legérdekeseb 's leghaszonhajtóbb részét. Azt senki nem tudta, vagy legalább nem tudta a' nagy közönség, milly meg nem szünő surlódások, 's állithatom, sőt meg is mutathatom, epedések közt élttem Wesselényivel sok éven át, 's milly kínos pillanatokat sőt napokat tölték vele sokszor, mikor eljárását magára és kivált hazánkra nézve veszélyesnek és kárthozónak tartván, mindent elköveték, mit a' leg-hűbb hazafiság, a' leggyöngödebb barátság csak sugallhat, hogy őt csaképzéteiből kivegyem; de ő ingerlékeny felfogásában, mely szerint ő mindazokban, kikkel a' magyarnak dolga vala, kevés kivétellel, egyedül roszakarót, elenséget, sőt árulót bírt látni, egy hüvelyknyit sem tágitott; vagy ha néha hajlott is okoskodásom sulya- vagy legalább jó szándéku voltára egy kissé, a' legelső alkalommal, kivált ha a' sokaság tetszésével jött érintkezésbe, azt tüstént szembe szalasztá; mi által napról napra bizonyosabbá vált előttem, hogy Wesselényi minden kitünő tehetségei mellett — miket legnagyobb ellensége sem tagadhat meg tőle — valamint emberismeretben, ugy körülmények megkülönböztetésében, de legtávolabbrul sem gyakorlati; mihez képest politikai vitáink is — mert legjobb szándokom, legnagyobb iparkodásom is hasztalan volt — lassankint megszüntek. A' helyett, hogy karöltve

's magasb felfogásilag, ellenzői lettünk volna minden nemzetietlen 's alkotványatlan kormánynak, sőt minden efféle lépésnek; o'ly kormányi eljárason ellenben lehető legloyalisb érzettel iparkodtunk volna részünk-rül is, mennyire csak bírtuk vala, könnyíteni, mely nemzeti és alkotványos mezőn áll, és ekkép lassanként többeket illy elvekhez és magunkhoz csatolván, hitelünk oda fent is nőtt volna, és ott o'ly színben állottunk volna, mint alkotványos magyarok, kik készek bár éltüket kockázatni véruék és alkotványuk védelmében; ámde ha e' kincsüket kimélve sőt pártolva látják, tüstént a' legházsártosbaktul lehető letractabilisabbakká lesznek, a' nélkül mindazáltal, hogy ezért elalunnának, vagy éppen az udvari fénytől magukat elszedítetni hagynák; mihez képest hitelünk ide lent is nőtt volna arány'ag, mi — 's itt vigyázzunk — egyedül következetes testületnek sikerülhetne, 's illyesnek lehetne hatása; midőn egyes embernek illyféle eljárása — jóllehet ez a' legfüggetlenebb szerep — a' sokféleszü, kaján és indulatos felfogásuakban, mely ingrediensekből a' publicum legnagyobb része áll, mindig valami nádszál alakjában jelenik meg, mely majd ide majd oda hajlik, 's azért nincs hatása; ámbar egyedül az illy jellem a' következetes, mert csak az illyes tart magával, 's egyedül az által látszik hajlékonynak, mert midőn szilárdul áll, majd egyik majd másik tétovázó rész hajlik rája; a' helyett, mondom, hogy karöltve és magasb felfogásilag illy állásra emelkedünk, hol tán több haszonnal költünk vala, legalább az én felfogásom szerint, honunk hasznára ismétül nyert tehetséginket, mint most, midőn mindketten megzsibbasztva, épen nem, vagy csak felette kis körben és ezer akadály közt járhatunk el mindennapi fanyar munkáinkban; e' helyett, ismételve mondom, elkülönözt utakon folytatók politikai pályánkat. — Mi lett Wesselényi eljárásának végeredménye, kiki előtt ismértes, és valóban felette nehezen esik azt itt ismét szönyegre hoznom; ámde az egésznek világosba tételére szükséges. Wesselényi ha éppen nem ölte is politikailag meg magát — mert hiszen az ő évkorában e' latin monda szerint: „qui perdidit numerum, incipiat iterum” még nem késő újra kezdeni — ámde minden esetre hosszab évekre bilincsekbe verte o'ly szép tehetségeit, melyek azóta annyi szép, annyi hasznos gyümölcsöt érlelhettek volna hazánknak gyamolást o'ly igen megkívánó terén. 'S rám nézve ez vala azon komoly, azon felette szomorú pillanat, mikor legédesb, 's valóban merem állítani, nem ábrándimból de leghihetőbb alapokra állított reményimből kivetkezve, az élet virágnélküli zordon mezejére érzem lökette magamat, hol valamint ezelőtt derült kedvvel sőt szenvedéllyel, ezentul egyedül csak kötelességérzetim parancsa után fognék eljárni magamban feleskütt hazafiai tisztben. E' komoly, e' felette szomorú pillanatkor leszállni érzem csillagomat, 's mindenkorra meg vala törve véremért hazámért hűn érző kedélyem. Tisztán állott lelkeim tükre előtt: karöltve, együttmunkálva Wesselényivel, mennyi hasznost, mennyi nemest fogtunk volna hazánk földén életbe hozni, Wesselényivel, kinek lángoló hazaszeretete, emberséges szándoka, férfui szilárdsága, szóval: különösen szép és nemes lelke o'ly annyira vala ismértes előttem, mit ma is hódolva emlétek; tisztán állott előttem ez, 's nem ámitásilag, hanem mint kiabrándult nézet csalhatlan eredménye, mint szilárd valóság, és — — — el lön törve. Magamra valék hagyatva, 's nem ugy, mintha tehetségem legnagyobb részét vesztvén ugyan, legalább fenmaradó csekély erőmmel folytathattam volna hazafiai pályámat szeplőtlen; nem így hagyatam magamra, 's tudja az ég, egész keserűségében érzettem ezen epesztő állást; hanem hitelben mint barát, mint hazafi megtörve, és még a' legengedékenyebb előtt is legalább nagyon megcsor-

bitva. — A nagy közönség azt vélte, azt hitte, mivel barátságunk politikai elágzásink miatt nem szenvedett, hogy nemesak barátilag és elvileg, de eljárásilag is egyetértének Wesselényivel, és ekkép bennem a féltékeny, a gyávát látta, ki veszély óráiban barátjaért sikra ki nem áll; midőn odafent — mert hiszen ott is olly színben mutatkozik azon viszony, mellyben Wesselényivel valék — bennem megint egy nyugtalan, megelégtelen házsártost véltek látni meg nem szünőleg, ki azonban csak csalóbb, ravaszabb volna Wesselényinél, 's jobban ki tudná kerülni a hurkot; 's így estem — mire már többszer tettem czélzást — két pad közé, hol mint langyos barát, félénk hazafi, hitelt nem érdemlő jobbágy évekig megtörve ugyan de panaszzal sanyilódtam, 's hol egyedül azon öntudatu lelkület — büszke érzéssel mondhatom — tartott fen némileg 's nem engedett egészen elcsüggednem, hogy nincs borzalom, nincs kín, mellyel nézetimért és feltett szándokomért ne volnék daczolni kész, 's ekkép Wesselényinek sorsában nemesak osztozom, de fel is koressem minden bizonynyal, bármilyes lett volna is az, 's nem vagyok olly gyáva, olly alacsony, öt sorsának hagyni át, ha eljárásában csak távolról is egyetérték vala; midőn, mi hazafi 's jobbágyi érzelmimert illeti, nyugott lélekkel így kiálthatok fel: „bár ne volna nálamál egy is langyosabb, egy is hütlenebb!“

'S így megsibbasztva, így megtörve szenvedtem, türtem évekig a nélkül, hogy nyilvános panaszra fakadtam volna; mert tudom, mennyire vagyok köteles a barátságunknak. Amde azért, mert e kötelességet olly szentnek tartom, azért nem tudtam megfeleltetni azon kötelességekről is, mellyekkel valamint minden magyar, ugy én annál inkább vagyok kapcsolva véremhez és hazámhoz, mennyivel több javaival áldott meg a sors. — Nem, e kötelességimről nem tudtam hű barátságomnál fogva megfeleltetni, mi Magyarországon olly mindennapi eset, hol gyermekkorunk — vagy legalább fejletlen jellemünkhez képest, akárhány a jó pajtás, a hű czimbora, a nyájas collega, de annál gyéribb a hazafi, kit én tartok érdemesnek e címre — ki t. i. nem mindig csak az embert, a barátot meg pártját, meg státusát látja, hanem ki becsületesen megadván mindenkinek magát, minden személyes hajlam és vonzalom nélkül, magas szempontból és öszvegeben is felfogni bírja a hazát és ennek üdvét. Wesselényit illetőleg az által fizettem le baráti kötelességem díját, hogy hallgattam és évekig birtam viselni, ha nem is mindenki de bizonyosan felette soknak szemében az albarátság, kétszínűség undok homályát, egy olly barátét, ki el tudja hagyni veszély óráiban nemesak hitét de barátját is, a nélkül hogy magamat a világ előtt kitisztítani akartam volna, csak hogy barátomat ne compromittáljam, és én is ne járuljak súlyos létének még nagyobb elkeserítéséhez; honunkhoz, vérünkhez viseltető kötelességtartozásomat ellenben az által iparkodtam, törekedtem leróni lassanként, hogy kis körben ugyan 's kevés sikerrel, de el nem csüggedve folytatam az érintett csüggesztő időszak után is legjobb tudományom 's legjobb hitem szerint, hazánk szolgálatjára napontai hangyamunkámat.

Vagy tán mást kellett volna tennem? Tán nekem is azon hézagos hófuvatagon száguldanom, mellynek leszakadását uton utfélen a legkiszdedebb is prognosticálta? Vagy nekem is kellett volna járni azon szembekötösdí politikai tarantellát, melly közt nem volt előre látni nehéz: majd majd el lenne törve a mesterségesen kirakott tojás, és elkoczkázva a díj? Vagy legalább felszólalnom 's vinom kellett volna tán olly tényekért, olly eljárásért, mellyekben nemesak nem osztozám, de azokat minden módon hátráltatni iparkodtam, sőt minden alkalommal — jóllehet rendszerint négy szem közt — egyenesen még kárhoztattam is? — Elhiszem, helyzetemben nem egy kapott volna mohón ez alkalmon, mint én a hű magyar ismerem, mihez képest Damon szerepét ügyesen játszva, 's a nélkül hogy csak bőrén is karczoltatnék meg, magát a jószívűség és baráti elszántság olly szép világába állítsa, miszerint csak ő róla volna szó, 's csak ő lenne a köztetszésnek, köz dicséretnek ünnepe. Nekem azonban illy szerepeskedés nem lehetett inyemre, mert valamint soha nem vala sovárgásom olly taps után, mellynek alapja nincs — 's hogy lehetne olly tapsnak alapja, melly meggyőződés elleni tényért jutalmaz — szintugy nem vágytam soha is az olcsó martirok sorába állni, azokéba t. i. kik ingyen, vagy aránylag csak felette kevés haszonnal tán csak egy ideért költik életüket; 's éppen olly kevésé vágytam valami regehősnek, vagy valami oppositionalis vezérnek diadal-ta-

lapzatára emeltetni 's ott fénydegélni, milly sors tán, könyörületre könnyen hajló, 's ekkép minden csábnak martalécul kitétt szívandalgó honi állapotunknál fogva, meglehet, igen könnyen kerekedhetett volna személyemre, ha t. i. elég ügyes is lettem, 's illyes módokhoz leereszkedni vagy inkább lesúlyedni akartam is volna, hogy meggyőződés ellen viseljem a pártoló vagy együttbukó barátok bitortott tisztét. — Nem, ennél — azt hiszem — felfogásom hazafiúbb volt; 's ha most visszatekintek azon évekre, mellyek az 1839ki febr. 9i gyásznap óta lefolytak, lehetetlen, mikép némi megelégtülést ne érezzek, hogy ugy cselekvém, mint cselekedtem, és nem máskép; mert hiszen ha azóta általam hazánkat illetőleg nem is történt sok vagy valami felette különös, azért azt gondolom, szabad állásomban még is inkább hordhattam, hordhattam egy egy mákszemet az egészhez, mint ha egy kis ephemer fényért én is megszibbasztom magam, és én is ugy sanylem évek óta valami külföldi exilumban, mint tisztelt barátom. — Mi azonban ennél tán magasb szempont, az, hogy most, miután itt van mind kormányt mind a magyar vért illetőleg — ha saját magunknak legnagyobb ellenségei lenni nem akarunk — a viszonyos tökéletes és nemesak elv szerinti és papirosra mázolt pactedák és pacta conventák utáni, de nedvbe vérbe átmenő öszinte kibékülésnek, egyetértésnek 's együttmunkálásnak ideje: azt hiszem, tán én lehetek — 's ha éltemben nem, legalább halálom után — én, ki megtörve vagyok ugyan mindkét részről, de lebilincselve egy részről sem, én lehetek, mondom — kivált ha nem felejtjük, hogy az égi lakosok malasztos negéje nem ritkán a legkisebbek által szeretet végbevitetni leghasznosbat — azon kiábrándult felfogásnak — ha ugy lehet mondani — alkusz, megkedveltetője; mellyhez képest mindenki előtt teljes világba jöve: hogy Magyarország csak ugy lehet lehető legboldogabb, ha udvarával lehető legbarátságosb viszonyokban áll; ennek elérésére pedig semmi nem vezet olly biztosan — egy két szóval mondva, mielőtt e sarkkérdesrül bővebben volna alkalmam értekezni — mint először: ha a kormány figyelmét soha nem kerüli el, hogy a magyar nem akar, nem tud egyéb lenni, mint alkotmányos magyar — ez által könnyül, nehezül — a kormányzás, ide számításba sem jöven; — 's másodszor: ha viszont a magyar sem felejtí soha is, hogy nem önálló, nőtelen, de házas, és ekkép — bár tessék bár ne, mi szintolly kevésé veendő számba — belé kell magát gondolhatnia és ildomosan belé is illeszthetnie azon nemzetek családi körébe, mellyek a közbiródmalt képezik, 's mellybe belé iktatá őt a sors, az isteni végzés, vagy akarmi — minek hasonlag hasztalan kifürkészni titkát, valamint hasznát is; minthogy az, mi van 's mi létezik, nem kíván megmutatást, mert e nélkül sem véthetik kérdésbe. (Jövő számban adjuk a folytatást.)

Gr. Széchenyi István.

Budapesti napló.

Néhány hónap előtt egy igen tisztos, böcsületes német polgár halt meg híres Budavárban, mellynek megláthatásáért olly igen sok viszontagsággal daczolt egykor a peleskei notárius; azon polgár néhány héttel halála előtt, életének 84dik évében, jelenlétünkben mondá, miszerint mégis csak sajnálja, hogy meg kell halnia, mielőtt Pesten lett volna. És ezen polgár Budán született, hogy pedig magyarul nem tudott, azt említenünk is fölőleg. Ez olly tény, mellyet pecsétes bizonyítványokkal is tanúsíthatunk, 's ezért emlíjük most meg hogy t. Török urnak a „Magyar Gazda“ szerkesztőjének, több kedve lehessen Würtembergből néhány százezer gyarmatost szállítani hazánkba, nemzeti dicsőségünk öregbitésére. T. ur ugyan is olly törökösen handabandáz lapja mult vasárnap számában ellenünk és az idegen elem mellett, hogy szinte eschül éreztük magunkat, midőn marczona harcbeszédét végig olvastuk. Igen is, mi végig olvastuk azt, és buzgón reménylünk, hogy ez által vétkeink nem csekély részére nézve tökéletesen bünhödtünk. Először is arra felelünk néhány szót, mi egyenesen e naplót illeti, t. i. a német kertész iránt tett megjegyzésünkre. T. ur azt mondja, hogy a kérdéses egyed nem tud ugyan magyar értekezést írni, de azért magyarul beszélhet a napszámosakkal; tehát talán esalatkodtunk, gondoltuk, és még egyszer meglátogattuk a kertészt, 's mit tapasztaltunk? Csodadolgokat! ő a hamut nem mondja mamunak, sőt még a macskát sem nevezi kocskának, mint az egyszeri cseh kapitány; de azért magyarul mégsem tud be-

szélni, habár Magyarország kellő középpontján született is, és így csakugyan igazak maradnak szavaink, és mi azokból egyetlen bötüt sem vonunk vissza; T. ur azon állítását pedig, hogy egész Magyarországon nem kaphatni magyarul jól beszélő kertészt, értjük: ügyes kertészt, szabad legyen egész tisztelettel nem hinnünk, azt ellenben erősen hinnünk, hogy minden magyar intézetnek v. igazmagyar lelki bizományosának egyik fő kötelessége arról gondoskodni, hogy minden ügyeinek kezelésire lehetőségig magyar egyedet alkalmazzon. Az sem tetszik T. urnak, hogy eféle ügyeket szönyegre hozunk, 's inkább ohajtaná, ha hézagainkat más tárgyakkal pótolnók. Bocssáson meg T. ur, hogy ezen talán saját maga szükségén segítő tanácsot nem követhetjük, mert mi érdekes anyagbul még soha nem fogytunk ki; továbbá mi azt hisszük, miszerint nemesak illő, hanem egyszersmind mulasztatlan kötelességünk hazánk minden nyilvános intézeteinek sáfárjai fölött szigoruan ellenörködni, 's mindent napfényre deríteni, mit azok tetteiben vagy nemzetiségünk kifejlésére nézve károsnak, vagy mit általánosan balságnak hiszünk. Tetszik é ez azután T. urnak, vagy bárki flának, azzal ugyan keveset gondolunk! Ennélfogva tehát most ismét új észrevétellel bátorokodunk fellépni. Tudjuk ugyan is a „M. G.“ 85d. számából, hogy Frauendorfól több ezer darab alma-és körtefa, azaz vad-csemete szállítottat, mikbe annak idejében jó gyümölcsök fognak oltatni. Ezen csemetékért a vételáron kívül még fuvar 's harminczadot is kelle fizetni! E' pénzt tehát ismét a külföld nyelte el, 's ugyan ki hinné, hogy hazánkban még csak néhány ezer vad-csemetét sem lehetne kapni, holott illyeket ajándékban is kaphatott az intézet! Vagy talán mulhatlanul szükséges, hogy a frauendorfí intézetet néhány forintocskaival lekenyerezzük? Ezt nem hisszük. Azonkúl T. ur még almamagot is külföldről hozatott, 's mi ezt sem találjuk helyesnek, miután a gyümölcskiállításra alkalmunk vala látni, hogy bizony Éva anyánk almája sem igen lehetne szebb, mellybe olly kíváncsian harapott a paradicsomban. Hasznos ismértek tárát is emleget T. ur, mire csak azt jegyezzük meg, hogy jó lesz, ha szorgalmatosan olvasgatja azon becses munkát, mert gondolatai 's eszméi az által majd tágulandnak, 's kissé gyakrabban fogja olvasóit eredeti czikkekkel megörvendeztetetni, sőt nagy utazását Debreczenből Kisvárdáig is érdekesebben fogja majd leírhatni. Ennyit a napló ellenében tett észrevételeire. Mi az idegen elem mellotti buzgalmat illeti, arra alkalmasint külön választ fog T. ur nyerni, 's micsupán annyiban érintjük azt, mennyiben általános szempontokból a napló megjegyzésit is sujtani akarja. Tudja meg tehát T. ur, hogy nekünk nemzetiségünk nélkül a lehető legmagasb és bármicemü jólét sem kell. Guizot minden áron békét akar Franciaországban, T. ur pedig minden áron jólétet, habár nemzetiségünkbe kerülne is az. T. ur csinálhat most egy kis bókooskát, mivel olly nagy férfival hasonlítottuk össze, ámbár különben kis dolgokat is bün nélkül szabad a nagyokhoz hasonlitanunk. De az akarás még nem mindig szül ám eredvényt! T. ur németeket akar behozni, és azt hiszi, hogy a sült veréb ez által mindjárt a magyar parasztnak is szájába fog röpülni. Ez óriási csalódás! Lássuk csak röviden. Bács és Krassó megyében sok német helység van, részint tisztán német, részint ráczokkal és oláhokkal vegyítve. E' németek közül némelylek régebben települtek meg, mások ellenben csak korábbi időkben. Ezen utóbbiak általánosan gazdabbak mint a régiek. Miért? Mert nálunk idővel ellustultak. 'S mi ennek oka? A' hiányos népnevelés 's aránytalan földbirtok. Hát a ráczokra és oláhokra ragadt e valami német műveltség? Isten meentsen! Ők most is olyanok, mint voltak. E' néhány sorból hosszú értekezést lehetne nyújtani; de ugy hisszük, hogy a tény maga is elég világosan beszél. Hozzunk mi bár millió németet országunkba, mindíg csak ez lesz a végeredvény, azon egy különbséggel, hogy végre az idegen elem elhatalmasodván az erdélyi szácsok és magyarországi tótok példáját fogja követelni. Igen, akkor a németek is nemzetiségi önállást követelendnek, 's azt teendik, a' mit most az erdélyi szácsok, kik még az erdélyi színházra és muzeumra sem fizetnek. Ha tehát nemzetiségünket virágzásra juttatni akarjuk, ugy minmagunkból kell azt kifejtenünk. Tunya, tudatlan a magyar paraszt? Neveljétek őt szorgalmas, értelmes emberré, szabályozzátok a földbirtoki arányt és jogot, 's minden meg van nyerve, mert azt talán maga T. ur sem akarná kimondani, hogy a német paraszt valami különösen nemesb agyagból van gyúrva, a' magyart pedig már születé-

sekor tökkel ütötték, kiből semmit nem faraghatni? Vessünk előbb, hogy idővel arathassunk, de magyar magot, 's nem frauendorfi almamagvakat! A' ki ellenben csak enni és inni akar, 's a' magyar nemzetiségért egyetlen papézt sem ad, ám hagyjon föl az tehát a' himezéssel hámozással, és sallangos pattogó szavakkal, 's üljön le valamely vendégfogadóban, mártogasson kenyeret sóba és köménymagba, figyelmezen az ugynevezett „Naturaengerek“ bájdalaira, szürsölgesse a' híg serecskét, és szerény megnyugvással csak e' szókat ismétlje: „Guten Abend, Herr Fischer!“ — Mielőtt azonban T. urtól megválnék a' Napló, bátor őt figyelmeztetni arra: ne zavarja össze a' Naplóval a' Jelenkor intézetét, mert vajjon nem törökös logika vagy következetesség é az T. urtól, hogy mivel a' Napló a' magyar elem pártoltatását sürgeti főleg honi intézetünk bizományosi által, hol csak lehet, azaz míg ügyes magyar egyed találkozik a' kívántató hely betöltésére, e' miatt türelmetlennek, nemzetiségi izgatások mezejének állítá a' Jelenkört! ez épen ollyasmi lenne, mint ha a' Napló abból, mivel T. ur olly hő sympathiával legyezgeti a' német elemet — azt következtetné, hogy a' magy. gazd. egyesület vagy annak valamely osztálya a' magyar nemzetiség ellen áskálódik. Volna é ennél következetlenebb igazságtalanabb állítás, minden törökös logikai következetessége mellett? T. ur tehát ne zavarja össze, mint itt tevő, a' szerepeket, azaz ön tulajdon nagy urak vagy intézet mögő hizelgve bujni szerető szerepét ne zavarja össze a' magy. gazd. egyesületével vagy ennek bármi osztályával. A' Napló minden hazai intézetet sérthetetlennek tart 's tisztel 's ha mi hiányról szól is, megrovásit bizományosi ellen intézi; ha tehát B. vagy a' Napló nem T. ur inye szerint beszélt, ezeket kénye kedve szerint czáfolgathatá T. ur a' nélkül, hogy saját szavaiszerint homlokegyenest a' társasági illedelemmel, politikával 's az eszélly el a' Jelenkört mint intézetet támadja meg, mellynek szerkesztősége viszont igen ohajja, hogy ha T. ur az anyagból kitalálna fogyni, hasábjai ürét a' hasznos ismeretek tárából pótolgassa 's önnön szavai szerint eszélytelen (régii szótár szerint oktalan) legyezgetései 's következetlen és szerepzavaró marczonglásai által czáfolatit ezentul illető megrovóji 's ne az intézet ellen fordítsa. — Berzsenyi Dániel munkáinak 2ik és 3ik kötete is megjelent már a' Sad réti kiadásban, valamint a' nagyobbretűnek hátralevő része is prózai dolgozatait és némelly igen érdekes levezéseit hozza. A' 3 kötet ára 5 pgő for. már most. — Ugyan most jelent meg „Sebészi almanach“ Pap Ignácztól, Schöpf dr. arczképevel, ára 2 for. pgő. — Nemzeti színpadunkon f. hó 16ikán a' népzeneész társaság javára bérszünettel adaték „Bocsinálta doctor“ vigj. dalokkal 3 felv., mit zene és táncz követe; 17én „Beatrice-di Tonda“ dalj. 2 felv.; 18ikán „Capriccio“ vigj. 3 felv. — Vieu x t e m p s ur, első hangversenyét mult hétfőn adá színpadunkon. A' helyek árát kénytelen volt az igazgatóság főlebb emelni; azonban azon árhoz képest, mellyet a' közönség a' táncz-teremben fizetne, ezen nagy művész hangversenyein, ezen főlemelt ár is igen jutányosnak mondható, főkép ha tekintetbe vesszük azon kényelmet is, mellyel a' színházi páholyok, és zártstúdiók a' teremi helyek fölött kínálkoznak. — Nemzeti színház. Jövő hétfőn 30dikán Egressy Gábor utószor lépend föl elutazása előtt, 's ekkor vendég-játékainak jutalmául adani fog először: Egy úr, és egy asszony, vigjáték 1 fölvon. francziából Egressy Benj. és Legjobb az egyenes út. Vigj. 1 fölvon. Kotzebue után Fekete Soma. Veszter és Dobozy népzene- és táncz-társasága, a' jutalmaztatandó iránti szívességből, a' vigjátékok között válogatott zene- és tánczdarabokkal lesznek szerencsések föllépni.

Jegyzéke a' pesti gyermek kórház részére m. é. november elsejétől f. é. január 20kaig beküldött adományoknak: Palugyai Imre, nyitrai püspök 20 ft; Sztankovics János, győri püspök 20 ft; egy névtelen 3 frt; Zsivora Györgyné 15 ft; Guttmann János 7 ft; Lueff M. 20 ft; Mayer György hagyomány 5 ft; Vezzerle Antal 15 forint. Összesen: 105 frt p. p. Ezenkül Huszár-Ghyczy Zsófia asszonyság Tatából küldött: egy zsák lánglisztet, egy zsák lenesét 's egy bődönyke szilvaizt; Dicze Károly pedig az egyesületi pecsényomót ingyen metszeni sziveskedék. Pesten január. 25kén 1843. Frankenburg Adolf m. k. egyes. titoknok.

A' népkönyvkiadó egyesület részéről közhírré tetetik, hogy Tarczy Lajosnak általa koszoruzott pályamunkája illy czim alatt: „Népszert természettan tanulni szerető gazdák, mesteremberek és iskolatá-

nitók számára, a' földművelésre és a' nép közt uralkodó babonákra különös tekintettel“, már első füzetében megjelent 's minden fővárosi könyvkereskedésben, és a' gazdasági egyesület titoknokai hivatalában is kapható. Ezen, 14 nyomtatott ivnyi kézikönyv ára csak két váltó forint. Ujlag figyelmeztetjük ez alaposan szerkezett, közhasznú irodalmi tüeménnyre mindazon hazafit, kinek a' népnövelés előmozdítása szíven fekszik. Pest jan. 25d. választmányi határozatból: V a c h o t Imre egyes. jegyző.

A' mult iskolai évben a' bécsi tud. egyetemen köv. hazánkiai nyertek orvostanári koszorut: Banthler Ödön, Baranyából; Danesek József, Nyitrából; Eder József, Pestről; Kanka Károly, Pozsonyból; Karsay Lajos, Rétiből; Luzzsiczky Antal, Motesiczból; Markhauser Lajos, Erdélyből; Matuska Henrik, Szokolozából; Mayer Vilmos Budáról.

(Békesmegyei közgyűlés.) Gyulán télelő 12én folytatva tartott évnegyedes közgyűlésünkben, bár a' mult közgyűlés egyenes határozata folytában a' megyei nemesség másodalispánválasztásra volt is meghíva: mindazáltal tekintetbe vevén a' RRek, mikint tisztelve szeretett első alispánunk kitűró szorgalma, hathatós és lelkiismeretes eljárása által mindkét alispáni hivatal összes kötelességeinek hálás érzellemmel kifejezett közmegelegülésre teljesen képes megfelelni, 's az ő megakadályoztatása esetében czimzetes alispánunk, — mint a' megye egyik érdemteljes veteranus-hivatalnok a' RR. őszinte bizodalmit szintén teljes mértékben bírja; de másként is a' tisztujtás ideje mármár elközelg: ez uttal a' másodalispáni hivatal nem fogják betölteni. Ellenben 2) a' Lengyel Gejza halálával megürült mezőberényi eskütt-állomást még tisztujtás előtt sürgetősen betöltendőnek találván a' RR., mingyárt jelen közgyűlésből, igen tisztelt főispánunkkal kedvező viszonyink erősbitése kedviért is, három tiszteletbeli hivatalnok, névszerint Sipos Sándor, Farkas Béla és Szeghő Alajos, az itt irt sorozatban fog főispáni kinevezés alá fölterjesztetni. 3) A' megyei fenytörvényszék indítványa folytában, addig is, miglen a' bot, — mint sem a' javításra, sem büntetésre nem alkalmas, 's mindenestre az embert lealacsonyító fenytörvényszék, — törvény által és egyáltalában eltöröltetnék, azon emberbaráti tiszta szándékból, miszerint a' szemérmelvetkeztető bot ellen az egyesek mindinkább biztosítottassanak, 's általában ezen céliránytalan és nemtelen büntetés mód minél ritkábban, 's akkor is mindig ollyanok által rendeltessék, kiknek magasb miveltségében 's tudományában akár magára a' botra-ítélésre, akár a' bünfokozat megállapítására nézve nagyobb garancia lehet a' tévedés és visszaélések ellen. A' megye nevezetes többséggel hozott helyhatósági rendeleténél fogvást a' községek előjárótól a' botot általában elvette, olly formán, hogy az előjárók ezentul a' kisebb vétségek eseteiben mérsékelt fogsággal fognak csak büntethetni; az ollyan eseteket pedig, mellyek nagyobb tekintetűek, de még is nem fenytörvényszéki ellátatást igénylők, hanem az ő belátásuk szerint botlennének fenytörvényszék, tartoznak azonnal az illető járásbeli tiszteknek bejelenteni, Kik mindketten rendszer bíróságképen együtt-ülve kötelesek kimondani, 's végrehajtatni a' bottali fenytörvényszék, erről vitetendő rendszeres jegyzőkönyveik évnegyedenként a' fenytörvényszékre, innen pedig a' közgyűlésre levén ellenőrség tekintetéből bemutatandók. Még itt meg nem állapodván az emberszeretettől áthatott RR. a' bot általános eltörölésére, ugy a' helyettjitelendő börtönöknek helységekinti felállítására 's elrendezésére nézve adandó újabb terv-készítés végett az indítványzó fenytörvényszéket ismét megbizni édes kötelességüknek ismerék. — Kétségekivül lesznek, — igen sokan lesznek, — kik megyénk ezen dicső határozatát időelöttinek tartják, lesz a' régi szokás nyűgeiből ki nem bontakozható néhány pessimista, kik e' legnemesb, legszelidebb magból visionáriusi bölcseséggel látják előre is kisarjadzani a' népzendülés mérges bürkét, mint valamely mesés erejű hétfejú sárkányt, mellynek minden levágot fej helyett, új és hatalmasb fej nölt vala. Igy remegtek ezen a' szokás eskütt barátai akkor is, midőn az urnak és tisztjének kezéből kivette a' szelid törvény hatalma a' sujtó kemény pálcát, — voltak ekkor is jóslatok minden rosszul — belőlük a' vészjósló madár szóla, — és istennek hála! örömmel látjuk: miként az országot a' szegény adózók fel nem forgatták, — 's talán az egész hazában egy urnak vagy tisztjének sem vágják körül fülét a' fellázadt jobbágyok. Ugy van tiszta szándéku uraim! azért hogy nem tarkáztatják már kékre, — 's pedig indigo nélkül, — a' föld urai zsellérek testét — a' világ feneke még ki nem esett: — legyetek lelketek üdvéért ez uttal is nyugá-

lomban, — 's higyétek meg nekem, hogy azért, mert a' békesi bírák botoztatni nem fognak, ismét nem fog kiesni a' világ feneke, sőt talán még egy kis pozitív jó is történik ez által az emberiségnek nálunk eddig olly igen elhanyagolt ügyében; — és ezt annyival bizvástabb megtehetitek, mert ellenetőkben nagy számmal fognak találkozni a' honpolgárok között, kik igen is belátják Békes megye szép és korszerű határozatának üdvös létét, 's velem együtt ugy fognak vélekedni: miként a' lealkonyodó évtől nemesebb bucsút venni a' megyének nem is lehet, mint épen ez emberbaráti végzés hozásával, — melly, mint a' leáldozó nap az est fellegeit, dicső fényvel aranyozá Békes politikai lát-határát. És hogy ábrándozóknak ne tartsatok tisztelt uraim, alapot is mutatandok, mellyen legjobb hiedelmünk nyugszik 's felmutatok egy példát, melly figyelmet igényel, sőt kézzel foghatólag igazolja: miként a' bot eltörölésének a' nép belátása szerint is, itt az ideje. A' példa imez: mult november elején megyénkbeli Gyoma mezővárosban új bíró választatván, — ez első tisztének tartotta eskütteivel együtt ülve elhatározni: mikint ő a' jogában álló, — de általa helytelennek 's embertelennek ismert — botot, fenytörvényszék nem használja, — hanem a' fogságot, és vasbani dolgoztatást alkalmazandja aránylagos bűnhöztesül. E' határozat az uradalmi ügyésztől is helyeseltetvén, — fogamatba is ment azonnal és jóval megelőzte a' megyei végzést, sőt magát a' fenytörvényszéki indítvány keletkezését is. Isten áldja a' becsületes okos bírót, — 's találjon tiszta keble öröme 's e' haza létein számos követő emberséges tette és „legyen áldott egykor még emlékezete is.“ Mert ő volt talán széles Magyarorszában az első bíró, ki a' kezébe adott hatalompálcáról önként, csupa józan belátásból 's emberiség-érzetből lemondott. Még egyszer isten áldja meg a' nemes nememes bírót; lágyítsa szívöket az iskolák tanítóinak, és a' szülőknek, hogy áthatottan az emberiség tiszta érzelmeitől az élő és születendő új nemzedéket bot nélkül és szeliden növeljék, böcsületérzessel 's hajlékony szívvel jóra, adhassák át a' polgári életnek! 4) Tapasztalván a' polgári törvényszék, miként némelly uriszékről felebbhozott pörökben egyedül idegen nyelven szerkesztett oklevél, csatoltnak azokhoz, indítványozó: mikint ezentul akármely ügy, magáért azért, ha egyik vagy másik oklevél magyarul is nem mellékelte-tik oda, elláthatlannak nyilvánítatván visszaküldessék; melly indítvány egyhangulag végzessé is lön. 5) Hasonlag tapasztaltatván, hogy a' csődületi pörökben az avatlanok helytelen eljárása nemcsak a' bíróság gyors munkálkodását lehetleníti, de gyakran még a' feleket magokat is károsítja: közakarattal eltiltattak a' nem hités ügyvédek a' csődpercek vitelétől. Melly közelebbi két végzés szükséges tudomásul környékeltetni fog. — [Vége következik.]

Tata-Tóvárosi némelly jámbor ohajtások.

A' fővárosi zajos élettől elvonultak csak hirlapokból olvashatják a' honi mozgalmak, előkészületek, indítványok, vitatkozások és helyvel közzel közbe jövő ünnepek leírásit. Lapjaink ezen értekezési köre gyakran örömet, néha édes reményt, de sokszor a' boszankodásnak is keserü érzetét költi fel hazafi keblekben; mert valamint örvendhetni a' keletkezett és haladó iparral közre munkálkodó eddigi hazai egyesületeknek, valamint remélhetni, hogy a' már létesítetteknek állandó szorgalma többekben is fölkeltendi a' közre munkálás vágyát és szellemét; ugy viszont nem lehet elszomorodás nélkül olvasnunk olly történetek híret és rossz szokások létezését, mellyek nemzeti érdekinkkel akadályozzák is, hogy a' haladás utjának indult magyar egyetértőleg ne folytathassa azon pályát, melly a' nemzetek egy közös boldogságához vezérel 's melly a' népet erősítve fejdelmet biztosít. — Vidékünkön is, mióta kissé élénkebbül a' közmozgás, melly vizsga szemekkel kíséri egyesek, közönségek vagy testületek lépteit, — tapasztalhatni, hogy több eszme fejlődik kis körökben, mellyek tetteket vonva magok után, megtestesülések által a' közönségnek hasznót és kényelmet, sőt némileg fényt és dicséretet is szereznek. — Nálunk néhány év óta casino már kettő is vagy; e' casino-ban szoktak indítványok tételni, aláírások nyittatni és tettek létesülni, mellyek többen már hasznosan gyűjtöttek segélyt szükölködőknek és adtak kárpótlást károsultaknak. — Ez uton — hogy többet ez alkalommal mellőzzek — pendített meg városunk éjjeli kivilágítása, mellynek eszközése egy részben még 1841d. Sylvester estvéjén sikerült a' felső városban; — azonnal követé ezt a' tóvárosi casino-társaság, csak ha-

mar itt is utcáinkat kivilágosítván, a lámpák száma hirszerint az urodalom által is szaporítottatni fog; 's így remélhetők, hogy a 10 ezer főnyi népes mvárosi község, ugy a helybeli ezéhek is illető előljáróik szorgalmas felszólítására, nem fogják a közvilágítás-gyarpithatástul segély-adakozásikat megtagadni. — Valóban kívánatos is, hogy ezen, a természet ajándokaival oly bőven ellátott, és szerencsés fekvésű mvárosban ne csak egyesek, de a község, nemkülönben egyéb testületek is iparkodjanak összesített erővel oda munkálni, hogy magokat mintegy kiemeltebb állásba helyeztessék. Ezt a helybeli számos mesterember, önhasznuk növelésével is legkönnyebben eszközölhetné; mert itt, timár-, posztós-, molnár- 's egyéb mesterségek, miknek üzése csak viz se gitségével haladhat, virágzó állapotba jöhetnének, ha t. i. oly egyedek találkoznának köztük, kik meg nem eléggülve az itthon látottakkal, magoknak külföldökre is tapasztalást szerezvén körünkben egyesült erővel hoznák létre a külföldön látott és betanult munkálatokat 's emelnék virágzásra saját mesterségeiket. — Igaz, hogy leginkább megkivántatik, miszerint az értelmes kezdő egy kis tőkével is birjon, a mi nálunk leginkább hiányzik, — azonban a honunkban elvledező egyesületi szellem e részben is gondoskodni látszik iparüző hazánkfiairul. Ugyan is: a tolnamegyei védegyelet némely t. cz. tagjai felszólították mvárosunk keblében létező posztós-mesterinket, kik eddig csak középszerű 's többnyire egyedül kétszínű posztót készítenek: vajjon nem tudnának e ez egylet számára finomabb posztót 4 p. frtosól 6 p. ftosig készíteni? Mesterembereink megörültek hogy csakugyan valahára nyujtatik nekik is segély és alkalom a műveltebb közönségnek szolgálhatni, megajánlották munkájukat oly formán, hogy előbb egy valódi finom posztó-festőt fognak szerezni, mert még most ennek hiányával vagynak, e' végett irtak is azonnal Morva- és Csehországok vidékeire, hogy onnan illynemű finom festő jőnele, 's itt köztük megtelepülne; iratukra válasz már érkezett, melyben a festő igéri, hogy mihelyt neki állandó maradhatást 's megélhetést biztosítandnak, azonnal késznek ajánkozik az itteni letelepülésre; kérdés tehát: fognak e 's mikép posztósaink magok közt végezni 's minő biztositást ajánlandanak? halljuk hogy már e' részben az urodalom által is ajánlatott szépmennyiségű segélytöke; de talán jó lenne, ha illy eseteket a nemzeti iparegyesület is tehetsége szerint figyelmébe venne, mert ezuton leginkább sikerülhet ezen vállalat, melyből a segélykezőkre is tetemes haszon háramlandik; magoknak a posztósoknak is ajánlatot és tanácsolatot az egyesülés. — Így lehetne társas vállalkozók, és tárgyavatott kezelők által mezővárosunk keblében, nemcsak a posztósakat, hanem a már már

enyészethez közel levő fehér edény-gyárt is súlyedti állapotjokból kiemelni 's virágzásba hozni; így a számos malom, szűr- és posztó-kallók szinte fényesebb jövődőt várhatnának, mert a közel fekvő Komárom, Győr, Fehérvár, Esztergom és Buda-Pest kir. városokkal kereskedési viszonyink, — kivált ha közlekedési utaink is javítottatnának — tetemesen erősbülvén, ezeknek folytonfolyvást keresetök lehetne. Egyebekről majd tán más alkalommal. — T. jan. 14. 1843.

Anglia.

(Adatok az angol-francia ingerültségről. O'Connell új évi kívánata.) A' M. Chronicle nagyon harcias szellemet kezd kitüntetni, tüzelésit mindazáltal annyiban módosítja, hogy most már nem Anglia és Franciaország közt jósolgat véres ellenkezést, hanem Spanyolországot törekszik Franciaországgal meghasonlítani, 's azt vitatja, hogy a barcelonai események után a spanyol kormány könnyedén teljességgel nem békülhet ki Franciaországgal. E' mellett egyszersmind biztatgatja Spanyolországot, hogy Angliára minden tekintetben számíthat. — O'Connell új évi ajándékul ismét hosszú levelet intézett az irlandi néphez, melyben ismét tökéletes elválást ajánl törvényhozási tekintetben Angliától, 's egyszersmind szükségesnek mondja, hogy 1) a' tized töröltessék el, 2) a' bérlések határozottan meg, 3) az irlandi iparüzés mindenképp emellessék, 4) titkos szavazat és általános szavazásjoghozassék folyamatba, 's végre 5) a' mostani szegényi törvény töröltessék el. — A' khinai partvidéken egy angol kereskedési hajó zátonyra fenekülvén, a' khinaiak azonnal kirablák azt, a' legénységet pedig leöldösték. — Az angol partvidéken jan. 13-án iszonyu vihar dühöngte és nagy pusztításokat tett. — A' kir. család a' telet Londonban szándékozik eltölteni.

Franciaország.

(Ellenzéki mozgalmak. A' válaszfóirat szerkesztésire Dumon bízott meg.) Jan. 15-ikén a' baloldal nagy része Odilon-Barrotnál gyűlést tartván, főnökük mindenek előtt szilárd egyetértésre inté őket, 's egyszersmind a' költségvetés határozott megtámadására szólítá föl. Ebből látszik, hogy az ellenzék e' része ezutal minden személyes érdeket mellőzve szándékozik föllépni, mely tekintetben a' radicalok által is pártoltatni fog. Thiers ellenben minden erejét oda törekszik összpontosítani, hogy a' hajómotózási szerződés egyszersmind kormánykérdéssé váljék, mi miatt keményen leczéki őt meg a' National, mondván, hogy a' közvélemény koránsem engedendi magát a' személyes érdekek illy eszközévé aljasítani, hanem csupán a' jó ügy mellett harcoland, nem gondolván azzal, hogy kinek kezeiben maradjon meg a' ministeri tárcza. —

A' válaszfóirati biztosság hosszú vitatkozás után Dupint akaró fogalmazójává választani; ez azonban oda nyilatkozott, hogy mint határozott ellensége a' hajómotózási ügynek, e' megtiszteltetést nem vállalhatja el, minek következtében 7 szózatall 2 ellen Dumont választották meg. — A' szóban forgott angol-francia kereskedési szerződést legújabbán oda módosítják, hogy a' két kormány csupán a' postarendszer és halászat ügyében áll egymással alkudozásban, minek semmi különös fontosságot nem tulajdoníthatni. —

Spanyolország.

(A' kormány a' sajtót korlátozni szándékozik. Espartero nyilatkozata a' nemzetörséghez.) Az új cortes elibe törvényjavaslatot készül a' kormányterjeszteti, a' sajtószabadság korlátoztatása iránt, mit a' kormánylapok azon okkal iparkodnak támogatni, miszerint sajtószabadság ürügye alatt nem szabad folytonosan legkiméletlenebbül harezolni a' ministerség ellen, mert ekkor végre minden kormányzat lehetlenné válnék, 's az ország a' folytonos izgatás következtében soha nem pihenhetné ki sebeit. — Három király napján szokás szerint nagy udvarlás volt Esparteronál, mely alkalommal a' nemzetörségi küldöttséghez többi közt e' szót intézte: „Nemzetörök! a' haza és királyné mindenben számítanak ránk, mi a' törvények, alkotvány és trón őtalmazását, 's azon békének fontartását illeti, mely annyi erőködésünkbe került. Dicsőségünk, szabadságunk, függetlenségünk, Ilik Izabella és a' béke ellenségei ellen, nemcsak a' nemzetörségre, hanem minden spanyolra számítok. Hazám dicsőségén kívül egyéb kívánatom nincs, és szívem sugalja, hogy közel már azon óra, melyben Spanyolország nemcsak illő rangját foglalandja el a' többi tartományok ellenében, hanem minden nemzet egyszersmind rettegni fog tőlünk. Nemzetörök! ezek a' valódi spanyolnak érzelmei. Ha dicsőségünk és szabadságunk ellenségei azon spanyol katona böcsületét rágalmazni merészlik, ki most hozzátok szól, akkor mondjátok nekik, hogy azt csak nyomorult emberek mondhatják, mert bizonyosan megismertétek már azon katona szívét, ki csalni és hazudni nem képes! „E' beszédet sokszoros éljenzés szakítá meg, 's végül oda nyilatkozott Espartero, mihelyt 14-ik évét befejezi a' királyné, kormányzóságáról azonnal le fog mondani; de azontul is mindenkor kész leendő békés háztűz helyét elhagyni, midőn az ország állapota azt kívánni fogja. — Mina grñó, a' királyné külön kívánatára, főudvarmesternői hivatalában megerősítettet. — Az aragoniai nagyhirű könyvtár nem égett meg, mert még jókor pinczékbe takarították; a' városi levéltár azonban csakugyan áldozatja lett a' lángoknak, 's csupán a' legnevezetesebb okleveleket lehet megmenteni. —

É R T E S I T Ő.

Ház-eladás.

A' Pest belvárosi Leopold-utcában 194. sz. a „veres almához“ neveztetett: egy boltbul, tizenöt szobából, öt könyhából, élestarból, osztályozott padlásokból, fa- és bortartó pinczékéből álló, kemény szerekből építetett egy emeletű szegletház, mely jó ivó vízzel bíró kuttal is el vagyon látva, szabad kézből eladandó, mely iránti alkuvás végett, a' venni szán dekozókat — de nem a' vásár-hajhászokat, kik jutalom hajhászásukkal csak nehezítik az eladhatást — a' házmaster köteles illő helyre elvezetni. 3—3.

József-hengermalom.

Azon többször tett megjegyzés, hogy több cseléd, urasága parancsinak ellenére, lisztet és darát, nem a' József-hengermalomhoz tartozó boltokbul hozván, azt mégis onnan származónak mondják, arra birta az igazgatóságot, miszerint minden árusának meghagyá, hogy a' vevőknek, ha kivántatik, könyomatu bizonyítványt adjanak, ellátva aláírással, és a' vétel napjával. 3—3.

Haszonbéri árverés.

Tekintetes Csnngrád vármegye a' kebelében szállásoló és általutazó ns katonaság, ugy a' maga szolgálói és megyebeli biztos uraknak és lovas-katonának lovaik élelmeztesésökhöz megkivántató kenyér- buza- zab- és szénaszalma kiszolgáltatását több évre haszonbérbe kívánja kiadni a' következő feltételek alatt:

- a) A' megye állomási öt helyein, jelesen Horgoson, Kisteleken, Csongrádon, Szentesen és Vásárhelyen tartozik a' válláló élelmi szereket tartani, és ugyanannyi helyen a' kiszolgáltatandókat kiszolgáltatni.
- b) Ezredenkinti összehúzáskor [Concentratio] tartozik a' válláló az élelmszereket az összehúzás helyére maga szállítani, mely fuvaroztatásokért a' regulamentumban kiszabott vontatási bért meg fogja kapni.
- c) A' kiszolgáltatott természetűek haszonbéri ára, a' szokott két hónapos katonai számoskodás után ki fog fizettetni.

d) Élelmszerek tartására alkalmas rakhelyekkel a' vállalkozó ingyen fog elláttatni.

Egyéb föltételekről a' megyei főpénztárnoki hivatalnál bővebb felvilágosítást nyerhetni. —

A' haszonbérbeadás idejeül és helyeül folyó évi martius 19-czedik napja, és Hód-Mező-Vásárhely városban a' község háza tüzetik ki.

Dobosy Lajos m. k.,
megyei főpénztárnok által. 1—3.

Két kir. kincstári segéddij.

A' nm. m kir. udvari kincstár részéről közhírré tétetik: hogy folyó 1842—3. iskolai évre két ugyanazon kir. kincstári bemutatáshoz tartozó és évenként 80 pengő forintból álló iskolai segedelemdíj üült meg; melynek megnyerhetése végett az illető eszedezőknek következő feltételek tüzetnek ki:

- 1) ezen segedelemdíj csak valóságos magyar királyi udvari kincstári szolgálatban volt, vagy jelenleg levő harminezadi, sóházi, gazdasági, bányászti, vagy postai tisztek fia, vagy árvái részükre vagyon rendelve;
- 2) ebben csak oly ifjak részesülhetnek, kik a' nemzeti iskolákból már ki léptek, 's a' mult 1841/2 iskolai évben jó erkölcsű viselkedéssel a' tudományokban jeles előmenetelt tettek, azaz eminentiát nyertek;
- 3) elkerülhetlen szükséges, hogy az eszedezők abbéli folyamodásukat legfőljebb folyó esztendei február hava utolsó napjáig a' nm. magyar kir. udvari kincstár iktató hivatalánál bemutassák, 's azokhoz az illető ifjakat érdeklő eredeti iskolai bizonyítványokat csatolják;
- 4) végtére kívántatik, hogy a' könyörgő-levelekben az illető szülék tulajdon szolgálatjuk idejét, és gyermeiknek számát hitelesen bebizonyítsák, mely utóbbi hiteles bebizonyítás az a r v á k r a névze is gyámtyajuktól megkivántatik.
- 5) magában értődik, hogy ezen segedelemdíjre a' nem valóságos kir. kincstári tisztek fia, valamint azok is, kik csak nemzeti iskolákba járnak, vagy nem jeles előmenetelűek, ugy nemkülönben azok, kiknek eszedező-leveleik a' kitűzött határnapnak elmultával, vagy pedig a' kívánt eredeti iskolai bizonyítványok nélkül nyujtatnak be, számot nem tarthatnak. 1—3.